

Vad vet vi om utveckling och bistånd?

1. Kommentarer
2. Utvärdering och bistånd alt. kill your darlings

Seminarium, 28 maj 2013

Andreas Madestam
Stockholms universitet

Kommentarer på Torstens presentation

- Hur förklarar spänningsfältet mellan politiker och tjänstemän utvecklingen av den allmänintresserade staten?
 - Staten inte en monolit - vikten av en stark förvaltning kontra starka ledare (t.ex. Weber)? Hur passar länder som Singapore, Taiwan, Korea och (tidigare) Hongkong in i bilden?
 - Vad spelar tjänstemän för roll i fattiga länder? Hur bör staten stödjas? Korrupta ledare kontra korrupta byråkrater? Eller båda?
- Om bistånd stärker ett lands fiskala kapacitet stödjer man då samtidigt den sittande politiska maktens särintresse över oppositionen?
 - Neutralt stöd till opposition och maktinnehavare som gynnar den allmänintresserade staten?

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

- Mikrokrediter ökat kraftigt de senaste 15 åren
 - Antalet mycket fattiga familjer med mikrolån har växt 18 ggr sedan 1997 – från 7.6 milj. till 137.5 milj. 2010
 - Sidas stöd till finanssektorn 91 Mkr 2011 (hälften utgjorde stöd till mikrofinansiering)
 - Förlänats ett Nobelpris..
- Enl CGAP **leder** mikrokrediter till
 - Utrotning av fattigdom och hunger
 - Universell tillgång till grundskoleutbildning
 - Ökad jämställdhet och ökat medinflytande för kvinnor
 - Lägre barnadödlighet och förbättrad hälsa för mödrar

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

■ Mikrokrediter – a crash course

- Deltagare bildar egna lånegrupper i sitt närområde
- Lånen är individuella men **gruppen ansvarar** för att ALLA betalar tillbaka sitt lån – om en deltagare avviker drabbas hela gruppen
- De flesta låntagare är **kvinnor** (97% kvinnor i Grameen Bank), tillhör de allra fattigaste och återbetalningsfrekvensen är hög
- Lånekontraktet **efterlevs** pga. socialt kapital
 - Kamratövervakning (peer monitoring)
 - Kamrattryck (peer pressure)
 - Grupp/kamratselektion (peer selection)
 - Täta återbetalningar – gruppmöten varje vecka

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

■ Vad säger forskningsfronten?

- Vet mycket om *varför* vi har hög återbetalningsfrekvens inom mikrokrediter
- Vet (till nyligen) inget alls om effekten av bättre tillgång till mikrokrediter – dvs *hjälp* *mikrokrediter* *fattiga*?

■ Varför vet vi så lite om effekten av mikrolån?

- Mikrokreditsorganisationer: "vinstdrivande, kunder återkommer, egenfinansierade - behöver bara svara gentemot kunderna"
 - Men många är beroende av subventioner direkt eller indirekt (löner, lägre lånekostnader)
 - Är fler lån alltid bra för en låntagare (jmf skuldfällor, SMS-lån osv)?
- Forskningsmässigt också en utmaning

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

- "The Miracle of Microfinance?" av Banerjee m. flera (2013) är en av de första utvärderingarna av fråga # 2
 - 104 slumområden i Hyderabad, Indien där en organisation (Spandana) slumpmässigt etablerade sig i 52 av de 104 områdena 2 år innan resten av områdena fick tillgång till mikrokrediter
 - Grupplån till kvinnor (10 i varje grupp, 50/center) om ca. €165
 - Återbetalning varje vecka, 24% årlig ränta
 - Många av kvinnorna var fattiga; 47% lever på under 2 \$/dag
 - Utvärderar effekten efter (i) 15-18 månader och (ii) 3-3.5 år

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

■ "The Miracle of Microfinance?"

- Ingen genomsnittlig effekt på konsumtion per capita och månad
- Ingen genomsnittlig effekt i termer av nystartade företag
- Ingen genomsnittlig effekt på företagsvinster
- Ingen effekt på utfall som mäter jämställdhet, medinflytande för kvinnor, barnadödlighet, hälsa och skolgång
- Nästan 70 % av de hushåll som var "berättigade" till mikrokrediter har inte tagit något lån (även om de lånar från andra källor)

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

■ "The Miracle of Microfinance?"

- Konsumerar mer kapitalvaror och minskar konsumtionen av "temptation goods" cigaretter, alkohol och festivaler på kort sikt
- De som har företag investerar mer och vinsten ökar för de översta 5% på kort sikt och för de översta 15% på lång sikt

■ Not a Miracle...

- Mikrokrediter hjälper större företag att växa och möjliggör för vissa att förändra sitt konsumtionsbeteende
- Har vi överskattat fattigas möjligheter att driva företag? Alla är inte entreprenörer och mikrokrediter leder inte nödvändigtvis till (familje-)sociala förändringar
- Liknande resultat i 4 andra nyutkomna studier

Utvärdering & bistånd - kill your darlings

- Not a miracle.. forts.

- Fattiga är kreditbegränsade - istället fokusera på kontraktsvillkoren, kanske behövs mer flexibla lånevillkor

- Utvärdering och bistånd – kill your darlings

- Även de mest vedertagna "sanningarna" behöver ifrågasättas
- Trots att värdet av bistånd till en verksamhet är positivt kan andra policyinstrument vara mer effektiva
- Viktigt att mäta effektiviteten inom flera biståndsområden för att förstå vad som bäst (och mest kostnadseffektivt) uppnår ett visst utfall – företagstillväxt, ökade investeringar och vinster, ökad konsumtion, bättre hälsa, ökad skolgång, ökad jämställdhet osv
- En palett av utvärderingar kan etablera "best practice"